

Sillamäe linna kultuuri- ja huvitegevuse korraldus

ANALÜÜS JA ETTEPANEKUD

Sillamäe Linnavalitsus

2025

Sisukord

Sillamäe kultuuri- ja huvitegevuse korraldus	3
Kultuuri- ja huvitegevuse muudatuste ajend.....	3
Eesmärgid	5
Analüüs.....	7
Asutuste tegevuse ülevaade	7
Teenusevajaduse prognoos	13
Valdkonna kulu.....	15
Alternatiivid	26
Otsuse formuleerimine	32
Kokkuvõte.....	37
Tegevuskava	37

Sillamäe kultuuri- ja huvitegevuse korraldus

Kultuuri- ja huvitegevuse muudatuste ajend

Kultuuri- ja huvitegevuse muudatuste ajendiks on leida võimalikult efektiivne asutuste organisatoorne korraldus, et saavutada valdkonnale seatud eesmäärke, arvestades teenuse kasutajate arvu ja teenuste kulu prognoosi.

Peamisteks probleemkohtadeks selles valdkonnas on juhtimis- ja halduskulude suur osakaal, teenuste ja tegevuste dubleerimine ning sellega seotud ressursi ebaotstarbekas kasutamine (personal, varad, tugitegevused jne), samuti valdkonna ümberkorraldusvajadus tulenevalt teenuse kasutajate arvu muutustest.

Muudatuse vajadus ei tulene ebakvaliteetsest või vajadusi mitterahuldavast teenusest, pigem on küsimus jätkusuutlikkuses, kas linn peab kõiki teenuseid samas mahus jätkama ja kas selleks, et teenuse kvaliteet ei kannata, jätkub ressursi.

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse (KOKS) § 6 lõike 2 järgi on omavalitsusüksuse ülesanne korraldada antud vallas või linnas koolieelsete lasteasutuste, põhikoolide, gümnaasiumide ja huvikoolide, raamatukogude, rahvamajade, muuseumide, spordibaaside, turva- ja hooldekodude, tervishoiuasutuste ning teiste kohalike asutuste ülalpidamist, juhul kui need on omavalitsusüksuse omanduses. KOKS § 6 lõike 1 järgi on omavalitsusüksuse ülesanne korraldada vallas või linnas sotsiaalteenuste osutamist, sotsiaaltoetuste ja muu sotsiaalabi andmist, eakate hoolekannet, kultuuri-, spordi- ja noorsootööd, elamu- ja kommunaalmajandust, veevarustust ja kanalisatsiooni, heakorda, jäätmehooldust, ruumilist planeerimist, valla- või linnasisest ühistransporti ning valla või linna teede ehitamist ja korrashoidu, kui need ülesanded ei ole seadusega antud kellegi teise täita. Kuigi kohalik omavalitsus on kohustatud kultuuri- ja huvitegevuse korraldama, on omavalitsusel autonoomia otsustada, kuidas seda korraldada. See võib tingida olukorra, kus kas majanduslike või muude munitsipaalpoliitilistele kaalutlustele tuginedes võib kohalik omavalitsus otsustada nimetatud valdkonnas tegutsevate asutuste tööd ümber korraldada. Seadusandja ei sätesta tingimusi, mida kohalik omavalitsus peab arvesse võtma valdkonna ümberkorraldamise otsuse langetamisel niikaua kui selline otsus on vastavuses kehtivate seadusjärgsete nõuetega. Põhiõigus haridusele (sh huviharidusele) ei anna isikule subjektiivset õigust nõuda, et kohalik omavalitsus jätkaks oma asutuste ülalpidamist tingimata senises tegevuskohas ja juriidilises vormis. Samuti puudub õigus nõuda vastavate asutuste töö korraldamist isikule sobival moel. Munitsipaalasutusi peetakse avalikest vahenditest ning linnal peab olema võimalik korraldada asutuste võrku viisil, mis vastab kogukonna huvidele ja linna majanduslikele võimalustele. Piiratud rahaliste vahendite tingimustes peab linnal olema õigus teha valikuid, mis ei pruugi kõigile osapooltele meeldida. Sealhulgas peab linn tagama ka muude seadusega pandud ülesannete täitmise.

Linnas tegutseb 3 huvitegevust ja huviharidust korraldavat asutust: Sillamäe Muusikakool, Sillamäe Huvi- ja Noortekeskus Ulei ja Sillamäe Kultuurikeskus. Huvitegevust korraldavad ka teised asutused sh koolid, Sillamäe Muuseum, Sillamäe Raamatukogu ning mittetulundusühingud. Kultuurivaldkonnas tegutsevad veel Sillamäe Muuseum ning Sillamäe Raamatukogu. Linnaelarvest finantseeritakse ka mittetulundusühinguid, sh 2 mittetulundusühingu finantseerimine on tagatud linnaelarvest avaliku ja erasektori koostöö (PPP) raames. Käesolev töö ei käsitle spordivaldkonna korraldust.

Vaba aja, kultuuri ja huvitegevust valdkondade kulu on ca 19% linna põhitegevuse kulust ja teenuste kasutajate hulk on kultuurivaldkonnas üle 1 000 inimese, kellele lisanduvad valdkonna töötajad (ca 100 töötajat) ja raamatukogu lugejad (ca 5 000 inimest), muuseumi külastajad (aastas üle 8 000 külastuse) ning erinevate ürituste külastajad jt. Hoonete pinda on nendeks teenusteks kasutusel ca 12 850 m². See on ka põhjus, miks on oluline valdkonna korraldust analüüsida ja kavandada lahendusi, mis on kuluefektiivsed, tagavad nii teenuse kvaliteedi kui ka muud eeldused teenuse korraldamiseks.

Huvitegevuse osas on peamisteks probleemideks ebaotstarbekas pinnakasutus, personali madal palk, asutuste funktsioonide dubleeritus, amortiseerunud ja energiakulukad hooned, majandamiskulude vähesus, kolmanda sektori rahastus (tegevustoetuse väike osakaal ning otsetoetuste saajate suhteliselt suur hulk, misjuures nende sihtrühmad kattuvad).

Kultuuritegevuse osas on peamisteks probleemideks ebaotstarbekas pinnakasutus, personali madal palk, asutuste funktsioonide dubleeritus, majandamiskulude vähesus.

Järgmised 15 aastat toovad kaasa vanusegrupi 0-19 vähenemise. Seega on ette näha teenuse kasutajate arvu vähenemist ja kulude kasvu.

Samas tuleb järgida, et optimeerimine ei mõjutaks negatiivselt kvaliteeti, kättesaadavust ja valikuvõimalusi.

Demograafilised muutused, muutuvad nõuded õpikäsitlusele ja õppekeskkonnale, aga ka vajadus parandada teenuste kvaliteeti, kasutada ressursse efektiivselt ja parandada hoonete seisukorda ning tagada valdkonna töötajatele konkurentsivõimeline palk on peamised asjaolud, mis tingivad vajaduse analüüsida ja selle põhjal kavandada muudatusi asutuste juhtimises ning funktsioonide jaotuses.

Kokkuvõtlikult on valdkondade probleemid:

1. Laste arvu vähenemine huvitegevuses ja/või -hariduses ja osade laste mitteosalemine huvitegevuses, -hariduses.
2. Huvikoolide ja huvitegevuse asutuste infrastruktuuri vananemine.
3. Ebaratsionaalne pindade kasutamine.
4. Huvihariduse ja -tegevuse valdkonnas töötavate spetsialistide (sh ringijuhude ja huvihariduse õpetajate) madalad palgad.
5. Suur osa palgakulust administreerivale personalile (seejuures on ka administreeriva personali palgatase madal)/asutuste funktsioonide dubleerimine.
6. Ringitasud on samade tegevuste puhul eri asutustel erinevad, täiskasvanute osalustasud on madalad ja linn doteerib ka teiste omavalitsuste elanikke.
7. Suvisel koolivaheajal on lastele ja noortele vähe juhendatud tegevusi.
8. HEV laste piiratud võimalused tegeleda huvitegevusega ja -haridusega, mis on põhjendatud eelkõige töötajate vastava kvalifikatsiooni, tingimuste ja materjalide puudumisega.
9. Vähesed võimalused tegeleda huvitegevuse ja -haridusega eesti keeles.
10. Ringijuhude ja huvihariduse õpetajate keskmine vanus on kõrge.
11. Linna tunnusüritused ei ole linnale toonud piisavalt külastajaid, puudub linna turundusplaan.

12. Tegevustoetuste maht on väike ja ei toeta omaalgatusi, pole selgeid prioriteete.

Eesmärgid

Sillamäe linna arengukava kohaselt:

- Sillamäe on mitmekultuuriline linn, kus on esindatud erinevad rahvused, kultuurid ja traditsioonid. Kultuuritegevus toetub tolerantsusele, üldinimlikele väärtustele ja üksteise austusele.
- Sillamäe üritused on huvitavad ja atraktiivsed, Sillamäe kollektiivid on tuntud ja hea kunstilise tasemega.
- Sillamäe on turistidele atraktiivne.
- Kohaliku omaalgatuse aktiivsus ja arenenud seltsiliikumine on aluseks tugevale kodanikuühiskonnale.

Kultuuri- ja huvitegevuse muudatuste üldiseks eesmärgiks on selles valdkonnas pakutavate teenuste kvaliteedi tõus, säilitades mitmekesised huvihariduse ja huvitegevuse võimalused ning huviharidust omandavate õpilaste ja huvitegevuse osalejate, sh ka täiskasvanute osakaalu kasvu. Seega on töö eesmärgiks korrastada huvihariduse ja huvitegevuse asutuste tegevuse korraldus, arvestades demograafilisi muutusi ja linna rahalisi võimalusi, tagamaks kultuurielu mitmekesisus, teenuse kvaliteet ja kättesaadavus.

Eelkõige on selle meetmeks käesoleva töö mõistes asutuste vahelise tegevuse killustatuse ja ülesannete dubleerimise vähendamine, valdkonnasisese koostöö parandamine, juhtimise ja haldustegevuse kuluefektiivsus.

Sillamäe kultuuri- ja huvitegevuse ümberkorraldamine peab lahendama järgmised probleemid:

- personali madal palgatase ja kvalifitseeritud juhendajate puudus
- asutuste funktsioonide dubleerimine
- asutuste paljususe korral on koostöö juhtimine keerulisem
- juhtimisele ja haldustegevusele kuluv ressurss on suhtelisel suur
- sama valdkonna tegevuste korraldamine erinevates asutustes erinevatel alustel
- asutuste majandamiskulud on madalal tasemel
- valdkonna killustatud korraldus ei võimalda investeerida uuenduslikesse õpetamisviisidesse ja vajalike vahendite hankimisse
- kultuuri- ja huvitegevuse valdkonnas on kolmanda sektori osakaal väike

Eelpool nimetatud küsimuste lahendamise tulemusel vastab korrastatud huvihariduse ja huvitegevuse asutuste tegevuse korraldus järgmistele tingimustele:

- teenuse kvaliteet ja kättesaadavus ei halvene, kvaliteedi tõusu tagab valdkonna ressursside otstarbekam kasutus
- määratud on valdkonna asutuste struktuur nii, et valdkonna asutused ei dubleeri üksteise tegevusi ja välditakse kompetentside ja tegevuseks vajalike ressursside dubleerimist ning juhtimis- ja haldustegevus on optimeeritud ja sisutegevus on efektiivsem
- on täpsustatud osutatavate teenuste maht, arvestades teenusevajaduse prognoosi ja teenuse vajalikkuse analüüsi

- juhtimise ja haldustegevuse kulude efektiivsem kasutamine (töökohtade optimeerimine, haldustegevuste konsolideerimine, varade konsolideerimine jmt) ja nende osakaalu vähenemine
- valdkonna personalil on motiveeriv palk
- asutuste arvu vähendamine vähendab nende tegevuse planeerimise ja järelevalve kulu
- valdkonna sisene sünergia
- valdkond on korraldatud ühtedel alustel, sh on kokku lepitud valdkondlikud prioriteedid
- leitakse kaasajastamist vajavaid lahendusi (dokumendihaldus, e-päevik, personaliarvestus, eelarve täitmine, kommunikatsioon jm), mis võimaldavad klientidel mugavalt leida ja esitada andmeid ning lihtsustavad personali tööd ja tagavad õigusaktidest tulenevate nõuete täitmise (andmekaitse, riigihanked jm)
- valdkonnas tegutseb rohkem mittetulundusühinguid, suureneb huvitegevust läbi viivate isikute arv, suureneb ürituste arv ja nendes osalejate arv, samuti linna küllastajate arv nendel üritustel

Indikaatorid:

- teenused mõlemas linnaosas, huviringi tasu suhe keskmisesse palka
- majandamiskuludes koolituskulude, õppevahendite, inventari ja IKT kulude osakaal
- kattuvate funktsioonide arv asutuste tegevuses
- huviringide arv, õppekavade arv, õppijate/osalejate % laste/noorte arvust
- õpetajate kvalifikatsioon, õpetajate palk, koolituskulude osakaal asutuse majandamiskuludest; nõuetele vastavate õpetajate osakaal, täiskohaga õpetajate ja ringijuhtide osakaal, õpetajate ja ringijuhtide keskmine koormus, töötajate koolituse maht
- juhtide ja halduspersonali palga osakaal personalikulust, kinnistute ja hoonete ülalpidamisega seotud kulude osakaal majandamiskuludest, haldustegevuses kattuvate funktsioonidega töökohtade arv
- huvitegevuse korraldamiseks kehtib ühtne kord, kokku on lepitud valdkondlikud arenguprioriteedid
- mittetulundusühingutele linnaeelarvest antud toetuste maht; MTÜ-de tegevuses osalejate arv ja nende poolt korraldatud ürituste arv

Analüüs

Analüüs peab andma veendumuse, kas muudatusi on mõistlik algatada ja indikatsiooni, kas ümberkorraldus tooks kaasa eelduslikult kvaliteetsema valdkonna kujundamise, edasiarendamise ning teenuste osutamise. Et organisatsiooniliste ümberkorralduste üheks põhiliseks ajendiks on teenuse kasutajate arvu vähenemise kõrval ka kulude optimeerimine, on oluline roll edasiste sammude otsustamisel finantsanalüüsi tulemustel.

Asutuste tegevuse ülevaade

Valdkondades tegutseb 5 linnavalitsuse hallatavat asutust ja 2 linnaeelarvest finantseeritavat mittetulundusühingut.

Asutus/MTÜ	pindala (m ²)	Koosseis	eelarve (euro)
Sillamäe Muusikakool	451,7	24,35	528 624
SHNK Ulei	2014,2	19,25	449 013
Sillamäe Kultuurikeskus	3516,1 (Hariduse 21), 1192 (Kesk 24)	24,75	551 532
ESN	647,7	5	110 500
Sillamäe Raamatukogu	926 (Viru 26), 645,8 (Kalda 12)	12	356 058
Sillamäe Muuseum	552,8	6,5	188 774
MTÜ Teater-studio "Teine Taevas"	407,5	2	25 347

Tabel 1 Kultuuri- ja huvitegevuse asutuste ja otsefinantseeritavate MTÜde üldnäitajad

	Õppe-Kavasid	Õppe-rühmi	Huvi-ringe	Õpilasi	Huvi-tegevuses osalejad	Sh vanemad kui 26-aastased	Mitte Sillamäe elanikud
Sillamäe	10	10	0	139	0	31	31

Muusikakool							
Sillamäe Huvi- ja Noortekeskus Ulei	1	4	13	27	280	45	2
Sillamäe Kultuuri-keskus	0	0	7 (8) ¹	0	118	48	4

Tabel 2 Ringide ja õppekavade arv ning huvitegevuses ja huvihariduses osalejate arv

KULU (2025. a)	Sillamäe Kultuurikeskus	Sillamäe Muusikakool	Sillamäe Huvi- ja Noortekeskus ULEI	Sillamäe Raamatukogu	Sillamäe Muuseum
Personalikulu (eur)	379 118	487 373	370 776	257 348	148 973
Majandamiskulu (eur)	172 414	41 251	78 237	98 710	39 801
sh kommunikatsiooni, kultuuri ja vaba aja sisustamise kulu (eur)	20 000	2 610	6 700	4 500	5 446

Tabel 3 Huvitegevuse ja -hariduse asutuste kulud 2025 alaeelarvete järgi

Sillamäe Muusikakool on huvikool, mille tegevuse eesmärk on anda riiklikust huvihariduse raamõppekavast lähtuvalt muusikalist põhiharidust ja valmistada õppureid ette professionaalse muusikahariduse õppeks.

2024. aastal õppis muusikakooli 10 erialal 139 õpilast (lapsed ja täiskasvanud). Muusikakoolis tegutses 9 kollektiivi 59 osalejaga: rahvapilliorkestris 11 osalejat, viiuliansamblis 4 osalejat, kahes akordionistide ansamblis 12 osalejat, pop-jazz ansamblis 5 osalejat, puhkpilliorkestris 7 osalejat, kolmes vokaalansamblis 20 osalejat.

Sillamäe Huvi- ja Noortekeskus Ulei tegutseb huvihariduse ja huvitegevuse asutusena, mis tagab isiksuse mitmekülgse arengu, sealhulgas oma keele ja kultuuri viljelemise võimalused. Asutuse eesmärk on huvihariduse ja -tegevuse arendamine, mis tagaks õpilastele ja osalejatele enesetäiendamise võimaluse, eneserealiseerimise ja loomisvõimaluse ning tervislike eluviiside propageerimine.

2024. aastal oli SHNK Ulei tegevuses kolm prioriteetset suunda:

- 1) huvihariduse andmine kunsti erialal;
- 2) huviringide läbiviimine;

¹ Rusitši/Meloodia on koos

3) noorsootöö ja kultuuriürituste läbiviimine.

2024. aastal õppis kunstiklassides 27 õpilast, 13 huviringis oli keskmiselt 306 osalejat. Noorsootöö ja kultuuriürituste põhieesmärk oli tingimuste loomine, mis võimaldavad linna elanikel veeta oma vaba aega huvitavalt ja kasulikult ning elavdada linnas vaba aja tegevusi. Aasta jooksul korraldas keskus 29 üritust (osavõtjate arv 869 ja pealtvaatajaid 5 145). Keskuses toimus 10 kujutava kunsti, foto- ja käsitöönäitust, mida külastas 3 850 inimest.

Sillamäe Kultuurikeskus on kultuuriteenuseid osutav ning vaba aja veetmise võimalusi pakkuv ja korraldav asutus, kus on korraldatud rahvakultuurialane harrastustegevus, toimuvad traditsioonilised üritused, sündmused lastele ja täiskasvanutele (tantsuõhtud, teemaüritused, kontserdi-, etendus- ja näitusetevus).

2024. aastal tegutses Sillamäe Kultuurikeskuses 7 huviringi 118 osalejaga (koreograafiastudio, estraaditants, rahvatants, folkloor, ukraina laul, klassikaline laul, estraadialu naislauluansambel).

Aasta jooksul viidi keskuses läbi 71 üritust, nendest 42 korraldas kultuurikeskus ise või ühiselt linnavalitsuse või teiste partneritega, 29 üritust korraldasid teised organisatsioonid kultuurikeskuse ruumides.

Kokku külastas Sillamäe Kultuurikeskust ja asutuse poolt korraldatud/kaaskorraldatud üritusi aasta jooksul ca 15 000 inimest.

Sillamäe Raamatukogu eesmärk on tagada elanikele vaba ja piiramatu juurdepääs informatsioonile, teadmistele, teaduskirjandusele ning kultuurile, toetada elukestvat õppimist ja enesetäiendamist.

Raamatukogu põhiülesanne on kasutajale vajalike teavikute soetamine, hoidmine ja kättesaadavaks tegemine ning avalike andmebaaside kasutamise võimaldamine.

Raamatukogus toimus 2024. aastal 76 näitust ja väljapanekut, viidi läbi 337 raamatukoguüritust, kus osales kokku 7 004 huvilist. Traditsioonilised üritused olid: noortele suunatud konkurss "Elav klassika", emakeelepäeva mälumäng, raamatukogutunnid, üritused õpilaste koolivaheaegade sisustamiseks, üritused senioridele ja erivajadustega inimestele.

Külastuste arv oli 2024. aastal 72 903, sh 50 349 füüsilist külastust ja 22 554 virtuaalkülastust. Aasta jooksul soetati 4 506 uut teavikut.

Sillamäe Muuseumi eesmärk on koguda, uurida ja säilitada Sillamäe linna ja selle ümbruskonnaga seonduvate inimeste ja nende elukeskkonnaga seotud kultuuriväärtusega esemeid, asju ja mälestusi ning vahendada neid üldsusele teaduslikel, hariduslikel ja meelelahutuslikel eesmärkidel.

2024. aastal avas Sillamäe Muuseum oma uue teemapargi „Salapärase Sillamäe“ ja kaasajastatud püsiekspositsiooni, korraldas 16 üritust ja 5 näitust. Üritused olid populaarsed nii sillamäelaste kui linna külaliste seas (muuseumiöö, kodu-uurimise konverents, heategevuslikud laadad, näitused).

Aasta jooksul külastas muuseumi 3 503 turisti ja üritustest võttis osa 1 441 inimest.

Asutuste funktsioonide kaardistus

KULTUURIKESKUS	ULEI	MUUSIKAKOOL	RAAMATUKOGU	MUUSEUM
EESMÄRK				
elanike vaba aja veetmise, kultuuri- ja huvitegevuse korraldamine.	<p>huvihariduse ja huvitegevuse asutus, mis tagab isiksuse mitmekülgse arengu, sealhulgas oma keele ja kultuuri viljelemise võimalused:</p> <p>1) huvihariduse; 2) huvitegevuse; 3) avatud noorsootöö erinevates valdkondades.</p> <p>Eesmärgid: 1) linna elanikele isiksuse arendamiseks täiendavate tegevuste ja võimaluste pakkumine vastavalt osalejate soovidele ja eeldustele; 2) sotsialiseerimise toetamiseks huvihariduse ja huvitegevuse korraldamine; 3) avatud noorsootöö arendamine Sillamäe linnas.</p>	<p>anda huvihariduse raamõppekavast lähtuvalt muusikalist põhiharidust ja valmistada õppureid ette professionaalse muusikahariduse õppeks</p>	<p>peamine eesmärk on tagada elanikele vaba ja piiramatult juurdepääs informatsioonile, teadmistele ja inimõtte saavutustele ning toetada elukestvat õppimist ja enesetäiendamist.</p>	<p>asutus museaalide kogumiseks, uurimiseks ja säilitamiseks ning nende üldsusele vahendamiseks ning kujutava kunsti ja tarbekunsti teoste kogumiseks ja säilitamiseks ning nende üldsusele vahendamiseks.</p> <p>põhieesmärk on koguda, uurida ja säilitada Sillamäe linna ja selle ümbruskonnaga seonduvate inimeste ja nende elukeskkonnaga seotud kultuuriväärtusega asju ning koguda ja säilitada kujutava kunsti ja tarbekunsti teoseid ja vahendada neid üldsusele teaduslikel, hariduslikel ja meelelahutuslikel eesmärkidel.</p>
ÜLESANDED				
<p>1) rahvuskultuuride säilitamine ja arendamine, kultuuritraditsioonide jätkamine;</p> <p>2) harrastus-kollektiivide töö ja üritustest osavõtu koordineerimine;</p> <p>3) kohaliku seltsielu edendamine;</p>	<p>1) huvihariduse võimaluste pakkumine;</p> <p>2) huvitegevuse edendamine ringide, klubilise tegevuse ja seltsingute kaudu;</p> <p>3) laste ja noorte vaba aja sisustamine, laste ja noorte isiksuse arendamine,</p>	<p>1) laste ja noorte loomevõimete avastamine ja kavakindel arendamine, muusikalise hariduse andmine ja Sillamäe linna muusikakultuuri edendamine ja kultuurielu elavdamine Eesti</p>	<p>1) komplekteerib ja töötleb oma kogusid, korraldab nende säilitamist;</p> <p>2) tagab oma kasutuses oleva informatsiooni ja kogude üldkättesaadavuse, kasutades selleks kõiki oma võimalusi</p>	<p>1) selgitada välja, koguda, säilitada, uurida ja süstematiseerida Sillamäe ajalugu, loodust ning inimeste tegevust kajastavaid materjale;</p> <p>2) säilitada, klassifitseerida,</p>

<p>4) kultuurilis-meelelahutusürituste korraldamine; 5) rahvapide ja linna suurürituste korraldamine (kultuuripäevad, konkursid, festivalid, näitused, näitusmüügid, väljapanekud jne.); 6) kino- ja videofilmide demonstreerimine ja videoprogrammide valmistamine; 7) professionaalse kultuuri vahendamine (teater, muusika, kunst jne); 8) kohalikele elanikele õppe- ja enesetäiendamise võimaluste pakkumine ja vabaharidusliku tegevuse toetamine; 9) koostöö teiste kultuuri- ja haridusasutustega ning ettevõtete ja ühiskondlike organisatsioonidega paikkonna kultuurielu korraldamisel; 10) kultuuri- ja huvitegevuse kohta informatsiooni kogumine ja vahendamine; 11) avalikkuse teavitamine põhitegevusest massimeedia ja muu reklaami vahendusel; 12) oma valitsemisel oleva vara korrashoidmine ja tulemuslik majandamine; 13) vajadusel trükiste väljaandmine; 14) linna õigus- ja haldusaktidega kehtestatud tingimustel ja korras vajadusel kultuurikeskuse valitsemisel olevate ruumide ja inventari üürileandmine; 15) paikkonna kultuurimälu talletamine ja</p>	<p>vastutustunde kasvatamine, suhtlemisoscuse arendamine; 4) laste ja noorte võimete ning annete avastamine, toetamine ja arendamine; 5) erinevate huvide ja arengutasemega noorte ühistegevuse ja nende omaalgatusliku initsiatiivi toetamine vaba aja sisustamisel; 6) laste- ja noorsootöö korraldamine, koordineerimine ja arendamine; 7) noorte töökasvatuse ja vabatahtliku tegevuse arendamine erinevate ühistegevuste kaudu; 8) töö- ja puhkelaagrite, matkade ja noorsoovahetuste organiseerimine koos linnavalitsuse ja teiste noortega tegelevate organisatsioonidega; 9) koostöö laste- ja noorsoo-organisatsioonidega nende tegevuse korraldamisel, abistades neid koolitamisel; 10) koostöö laste ja noorte huvihariduse ja -tegevuse edendamiseks huvitatud organisatsioonidega, asutuste, ettevõtete, üksikisikutega ja lastevanematega; 11) noorte ja täiskasvanute vabaharidusliku koolitusega tegelemisel osalejatele sobivas vormis õppe ning seminaride ja kursuste korraldamine; 12) õppematerjalide kirjastamine, õppevahendite ja suveniiride valmistamine ning müük; 13) muusikainstrumentide ja ruumide üürimine ning muude tasuliste</p>	<p>kultuuritraditsioonide alusel; 2) lastevanemate ja muusikakooli koostöö korraldamine eduka õppetegevuse tagamiseks; 3) lastes pillimängu- ja muusikahuvi äratamine ning selles osalemise tunnustamine; 4) säilitada muusikakooli traditsioonid ja loomingulised kollektiivid; 5) osaleda aktiivselt linna, regiooni ja vabariigi kultuurielus (laulupeod, konkursid, festivalid, kontserdid, tuluõhtud jne); 6) Sillamäe linna muusikaelu edendamiseks muusikakooli ja teiste muusikaalaste ühingute, liitude ja asutustega koostöö arendamine; 7) muusikakooli töötajatele tööalaste koolituste korraldamine ja neile tingimuste loomine oma erialaste ja pedagoogiliste teadmiste täiendamiseks; 8) täiskasvanute vabatahtliku koolitusega tegelemisel õppijatele sobivas vormis õppe ning seminaride ja kursuste korraldamine</p>	<p>ja arendades teenuseid; 3) loob ja haldab andmebaase; 4) korraldab kogudes puuduvate teavikute tellimist teistest raamatukogudest; 5) korraldab seminare, konverentse, näitusi ja muid põhitegevusega seotud üritusi; 6) korraldab lugejate koolitust; 7) korraldab koduteenindust elanikele, kes tervisliku seisundi tõttu ei ole võimelised raamatukogu külastama; 8) teeb koostööd teiste raamatukogudega ja organisatsioonidega Eestis ja välismaal; 9) täidab teisi raamatukogule õigusaktidega pandud ülesandeid.</p>	<p>konserveerida, restaureerida ja korrastada muuseumis arvele võetud museaale; 3) teha muuseumikogu baasil teaduslikku uurimistööd vastavalt muuseumi eesmärgile; 4) uurida, kopeerida, pildistada ja koguda oma tegevusvaldkonda kuuluvaid materjale, mis asuvad teistes muuseumides, raamatukogudes, arhiivides jm nii Eestis kui ka välismaal; 5) komplekteerida ja hoida korras erialast raamatukogu; 6) korraldada muuseumikogus olevate museaalide eksponeerimist ja populariseerimist teaduslikel, hariduslikel ja meelelahutuslikel eesmärkidel; 7) võõrandada või anda museaale ja kunstiteoseid üürile või kasutusse; 8) korraldada ekskursioone ning osutada giiditeenust; 9) anda välja trükiseid Sillamäe ajaloo ja turismivõimaluste kohta, valmistada ja müüa suveniire; 10) vahendada ja propageerida kujutatavat kunsti ja tarbekunsti teoseid üldsusele hariduslikel ja meelelahutuslikel eesmärkidel, korraldada näitusi, kunstioksjone ja müüki; 11) vajadusel moodustada huviringe;</p>
--	---	--	---	--

<p>kroonika pidamine; 16) põhitegevusega seotud tasuliste teenuste osutamine;</p>	<p>teenuste osutamine; 14) kontsertide, etenduste, näituste, võistluste, konkursside, festivalide jt kultuuri- ning noorsooürituste korraldamine; 15) rahvuskultuuride tegevuste toetamine nende erinevates vormides; 16) koostöö korraldamine noorsoo- ja huvitegevuse valdkonnas tegutsevate mittetulundusühingute, eraõiguslike institutsioonidega.</p>			<p>12) korraldada erialast nõustamist ja muuseumi pedagoogikat; 13) tegelda laste ja täiskasvanute koolitusega; 14) tegelda õppematerjalide ja muude trükiste ettevalmistamisega 15) majandada ja hoida korras ehitisi ja vahendeid, mis on antud muuseumi kasutusse; 16) osutada linnavalitsuse poolt kinnitatud tasulisi teenuseid; 17) osaleda lõimumise edendamisel Eesti ühiskonnas; 18) osaleda linna arengukava projekti väljatöötamises ja linna kultuurielu korralduses; 19) korraldada museaalide, näituste ja väljaannete vahetamist Eestis ja välismaal asuvate teiste muuseumide, teadus- ja kunstiasutuste ning üksikisikutega; 20) arendada koostööd teiste muuseumide ning kunstialaste institutsioonidega Eestis ja välismaal.</p>
--	--	--	--	---

Tabel 4 Asutuste funktsioonide kaardistus

Seega on kattuvateks põhifunktsioonideks:

- huviharidus (Ulei ja Muusikakool)
- huvitegevus (Ulei, Muusikakool, Kultuurikeskus, Muuseum)
- paikkonna kultuurimälu talletamine (Muuseum, Kultuurikeskus, Raamatukogu)
- suveniiride valmistamine ja müük (Muuseum, Ulei)

Lisaks kattuvad asutuste tegevused: erinevate ürituste korraldamine (Kultuurikeskus, Ulei, Raamatukogu, Muuseum), koolituste korraldamine, info edastamine, koostöö teiste asutustega ning haldustegevus, nagu vara korrashoid, vara üürileandmine jmt.

Haldusfunktsioonid, mille täitmine ei ole olemasolevate ressurssidega piisav

Analüüsi käigus kaardistati asutustega haldusfunktsioone, mis nõuavad täiendavaid ressursse (kõiki asutusi puudutavad haldusküsimused, milleks on vaja kvalifitseeritud tööjõudu või tehnilisi lahendusi). Nendeks valdkondadeks on dokumendihaldus, isikuandmete kaitse, personaliküsimused, IT, hanked. Tegemist on küsimustega, mis tuleks lahendada sarnastel alustel (samasugune tehniline lahendus, sama kvalifikatsiooniga töötaja). Siia võib lisada ka projektijuhtimise ning infojuhtimise tegevused, mis saaksid olla efektiivsemad ja ühtlasema kvaliteediga.

Teenusevajaduse prognoos

Kõikides huvitegevust ja huviharidust korraldatavates linna asutustes on kokku 01.10.2024 seisuga 855 kuni 26-aastast külastajat, sh 685 unikaalset last ja noort.

Kultuurikeskuses, Uleis ja Muusikakoolis tegeleb kolmes või enamas ringis 7 (2 %) kuni 26-aastast noort, kahes ringis 62 (17%) ja ühes ringis 295 (81%). Kokku tegeleb eelmainitud asutustes 364 last ja noort, mis on ca 20% linna lastest ja noortest. Lisaks sellele, kolmes koolivälisel tegevust korraldatavas asutustes oli 01.10.2024 seisuga 128 täiskasvanut (26+ aastat), mis on ca 1,3 % täiskasvanutest.

Põhikoolide ringides osaleb kokku 321 õpilast. 35 (11%) neist osaleb kolmes või enamas ringis, 98 (31%) kahes kooli ringis ning 188 õpilast tegeleb ühes kooli ringis.

685 lapsest ja noorest osaleb 129 õpilast nii koolide ringides kui ka teistes ringides teistes linnaasutustes.

Seega kokku tegeleb huviharidusega ja/või huvitegevusega linnas ca 685 kuni 26-aastast last ja noort ehk 30%.

Kokku tegeleb tunnivälise/vaba aja tegevusega (huviharidus/huvitegevus/sport) linnas ca 1 150 kuni 26-aastast unikaalselt last ja noort ehk 49%.

Huvitegevuses osalejate arv on aastate jooksul vähenenud.

Diagramm 1. Huvihariduses ja huvitegevuses osalejad asutuste kaupa. Allikad Haridussilm ja majandusaasta aruanded.

Elanike, sh laste ja noorte arvu prognoosimisel on kasutatud IMO kasutajaportaali rändekalkulaatorit (<https://imo.ut.ee/teenused/randekalkulaator/>²).

Elanike arv prognoosi kohaselt väheneb. Väheneb ka laste ja noorte arv.

Diagramm 2. Sündide arvu prognoos ja laste osatähtsus rahvastikus (allikas: IMO projekt)

² IMO on Eesti teadustaristu teekaardi objekt, mille eesmärgiks on arendada välja mobiilsuuringuid toetav innovaatiline andmetaristu, mis koosneb viiest põhikomponendist: IMO ühtne kasutajaportaali, riigi isikupõhised e-andmed, mobiiliandmed, kontekstiandmed ja sensorandmed <https://imo.ut.ee/>

Seega võib prognoosida aastaks 2035 ligikaudu 10 000 elanikku (halvemal juhul 8 900) ja elanikkonnast ca 14% (1 400, negatiivse stsenaariumi puhul 11% 8 900st, so 979) on lapsed ja noored vanuses kuni 19 eluaastat. Selle arvestuse järgi väheneks vanuserühm 0-19-aastased 10 aastaga ligikaudu 26% (negatiivse stsenaariumi puhul 48%). Isegi kui saavutada laste osalusprotsendi kasv, tähendab see 10-15-aastases perspektiivis, et linna asutuste korraldatavas huvihariduses ja huvitegevuses jääb lapsi vähemaks, mistõttu ei vaja tegevuse korraldus nii palju pinda ja personali.

Valdkonna kulu

Üldine kulutase

Linn suunab valdkonda³ ca 3,25 miljonit eurot aastas, millest ca 60% on personalikulu, 25% majandamiskulu ja 15% toetused⁴. 2025. aastal on Sillamäe eelarves vaba aja ja kultuuri ning huvitegevuse kulu elaniku kohta 275 eurot. Sellele kulule lisanduvad ka teiste valdkondade kulud, mis on huvitegevusega seotud (eelkõige koolides toimuv huvitegevus, raamatupidamine).

2023. aastal oli vaba aja ja kultuuri kulude osatähtsus Sillamäe linna põhitegevuse kuludest ligikaudu 17% (kogu Eesti omavalitsuste keskmine oli vaba aja ja kultuuri valdkonnas 10% ja Ida-Virumaa omavalitsuste keskmine 13%). Huvihariduse ja huvitegevuse kulude osatähtsus Sillamäe linna põhitegevuse kuludest oli 2023. aastal ligikaudu 5% (kogu Eesti omavalitsuste keskmine oli huvihariduse ja huvitegevuse 3% ja Ida-Virumaa omavalitsuste keskmine 4%).

³ Valdkonnaks on vaba aeg, kultuur ja religioon ning haridusvaldkonnast noorte huviharidus ja huvitegevus. Vaba aja, kultuuri ja religiooni valdkonna kuludena kajastatakse sport, puhkepargid, -baasid, noorsootöö ja noortekeskused, vaba aja tegevused, raamatukogud, rahvakultuur, muuseumid, teatrid, audiovisuaal, muusika, muinsuskaitse, loomaaed, botaanikaaed, ringhäälingu- ja kirjastamisteenused, religioon ning muu vaba aeg, kultuur, religioon, sh. haldus

⁴ 2025. aasta linnaeelarve põhitegevuse kulud

Diagramm 3. Omavalitsuste kultuuri ja huvitegevuse kulude osakaal (%) eelarve kuludest 2023. aastal. Allikas: Statistikaamet.

2025. aastal on vaba aja ja kultuuri kulude osakaal on 12,2% ning huvitegevuse ja huvihariduse osakaal 5,6% põhitegevuse kuludest.

Kulu õpilase kohta

Diagramm 4. Asutuse kulu ühe õpilase kohta (eurodes), asutuse kulu jagatuna õpilaste, sh täiskasvanute arvuga. Allikas: 2025. aasta linnaeelarve ja EHIS

Võttes arvesse huvitegevusasutustes ja -koolides tegelevate laste ja noorte arvu, samuti täiskasvanute arvu (Tabel 2) on keskmiselt ühe Muusikakooli õpilase kulu 3 803 eurot aastas, Ulei õpilase kulu 1 463 eurot aastas. Kultuurikeskuses on arvestuslik kulu 4 674 eurot aastas, kuid Kultuurikeskus täidab lisaks huvitegevusele ka muid funktsioone, seetõttu on tegelik kulu huviringis osaleja kohta väiksem kui siin välja toodud arvestuslik.

See number on mõtlemapanev perspektiivi osas. Kulud ajas suurenevad, laste ja noorte arv väheneb. Kui suurendada kulusid arvestuslikult 3% aastas (keskmine inflatsioonitempo) ja vähendada huvitegevuses osalejate arvu proportsionaalselt laste arvu eeldatava vähenemisega (osalejate arvu vähenemine proportsionaalselt 0-19aastaste elanike arvu prognoosiga ja kulude diskonteerimine 3% aastas), siis oleks kulu ühe õpilase kohta:

Diagramm 5. Eeldatav kulu ühe õpilase kohta, eurodes. Allikas: Sillamäe Linnavalitsus

Asutuste kulu

Diagramm 6. Asutuste ja suuremate MTÜde kulu linnaeelarves 2025. aastal (eurodes). Allikas: 2025. aasta linnaeelarve

Kulud jagunevad majandamis- ja personalikuludeks. Valdkonna personalikulu on 2025. aastal kokku 1 948 392 eurot ja majandamiskulu 813 328 eurot, mis moodustab vastavalt 60% ja 25% valdkondade põhitegevuse kulust, ülejäänud 15% on antavad toetused. Asutuste kulud jagunevad: 70,55% personalikulu ja 29,45% majandamiskulu. Valdkonna investeeringud on lähtunud üldisest investeerimisvõimekusest ja seda on oluliselt mõjutanud võimalused kaasata toetusrahasid ning vajadus täita riiklike järelevalveorganite ettekirjutusi.

Diagramm 7. Vaba aja, kultuuri, religiooni ning noorte huvihariduse ja -tegevuse osakaal eelarve põhitegevuse kulude ja investeerimistegevuse väljaminekutest (%). Allikas: Statistikaamet

Diagramm 8. Kultuuri ning huviharidust ja huvitegevust korraldavate asutuste kulud ja investeeringud 2024. a eelarves. Allikas: Sillamäe linna eelarve

Võrreldes huvitegevust spordivaldkonnaga, on huvitegevuses toetuste osakaal praktiliselt olematu – spordivaldkonnas on linnaeelarvest makstavate toetuste osakaal ca 26% kuludest, kui kultuuri ja huvitegevuse valdkonnas otsetoetusi ja lastelaagreid mitte arvestada, on toetuste maht 7 000 eurot (0,2% valdkonna kuludest). Võrdluseks on spordivaldkonna kulu ühe (toetatava) lapse kohta 2 476 eurot ja spordikompleksi kulu vastavalt 1 836 eurot⁵ (seejuures

⁵ Spordivaldkonna ja spordikompleksi kulu sisaldab tegelikult ka kulu täiskasvanutele – seetõttu ei ole kulu õpilase kohta huvitegevuse valdkonnaga otseselt võrreldav. Kui see asjaolu tähelepanuta jätta ning mitte arvestada, spordi korraldamiseks kasutatava mitmekesise baasi ülalpidamist (sh ka ujula, staadion), siis ilma omatuludeta on kulu ühe lapse kohta kõige väiksem spordikompleksis, praktiliselt

spordikompleksi külastab oluliselt rohkem täiskasvanuid kui osaleb huvitegevuses ning spordivaldkonna omatulu osatähtsus on oluliselt suurem), toetused spordivaldkonnas on 640 eurot lapse kohta. Võrreldes huvitegevuse valdkonnaga, on erinev spordikompleksi kulude jagunemine: personalikulu osakaal on 52% (huvitegevuse asutustes 71%) ning majandamiskulu osakaal 48% (huvitegevuse asutustes 29%). Et huvitegevuse valdkonnas on palgatase madal ja palga alammäär tõuseb kiiremini kui linnaeelarve tulud, siis loob see surve personalikulude tõstmiseks eelarve üldisest kasvust kiiremas tempos. Arvestades ka personalikulude suurt osakaalu selles valdkonnas, tuleb leida lahendus nende kulude optimeerimiseks, et tagada spetsialistidele motiveeriv palgatase.

Personalikulu

Personalikulu osakaal on kõrge (71%). Seejuures on palgatase madal: juhtide palgatase on 1 100 – 1 900 eurot (1,34-2,32 palga alammäära). Mitmel töökohal on palga alammäär, mitmel palga alammäärast vähesel määral kõrge. Õpetajate ja ringijuhtide palgatase on oluliselt madalam kui üldhariduskoolides. Madalad palgad loovad surve tõsta palkasid kiiremas tempos kui eelarvekasv, see omakorda tähendab, et täiendavateks kuludeks tuleks leida vahendeid teiste valdkondade arvelt.

Direktorite ametikohti on 5, direktorite palgamäärad jäid aastal 2024 vahemikku 1 100 - 1 900 eurot.

Juhiabi ametikohti oli 3, juhiabide palgamäärad jäid vahemikku 900 – 1 000 eurot, so 1,1 palga alammäära. Referent-infojuhte oli 1, palga alammääraga.

Haldusjuhtide ametikohti oli 2,75, palgamäärad vahemikus 834 – 1 000 eurot.

Projektijuhi ametikohti oli 3, palgamäärad vahemikus 820-890 eurot.

Abitöölisi 3,5, hooldustöölisi 0,5, kojamehi 2,75, koristajaid 11,5. Nende ametikohtade töötajad said palka alammääras.

Lisaks eelnimetatule pakkusid tugi- ja haldusteenuseid administraator, kassapidaja, kunstnik, meister, klienditeenindaja, õmbleja, aga ka asendajad (4,5 ametikohta).

Asutusespetsiifilisemalt tegelesid tugi- ja haldustegevusega ka helitehnik, valgustehnik, muusikasaatja (keskmine palgamäär oli 850 eurot).

Põhifunktsiooni kandsid õppe-, huvi- ning muud kultuuritegevust vahetult korraldavad töötajad⁶, sh:

- 1) 14,83 kõrgharidusega õpetajat, Muusikakoolis palk 1 200, Uleis 980 eurot (põhikoolis palk 1820);
- 2) 7,91 keskharidusega õpetajat, Muusikakoolis palk 1 100, Uleis 950 eurot;
- 3) 14,25 ringijuhti palgamäär 850-975 eurot;
- 4) muuseumis ekspositsioonijuht, suhtekorralduse juht, 2 giidi, koguhoidja;
- 5) raamatukogus 6,5 raamatukoguhoidjat, 2 vanem raamatukoguhoidjat;

samal tasemel on kulu Uleis, kuid Muusikakooli kulu ühe õpilase kohta on ligikaudu 3 korda kõrgem kui Kalevis ja Kultuurikeskuses üle 4 korra kõrgem

⁶ 2024. aasta andmed

- 6) 2 õppealajuhatajat, keskmise palgamääraga 1 138 eurot;
- 7) osalise administratiivse funktsiooniga olid veel noorsoo- ja kultuuriosakonna juhataja, peaspetsialist-teenindusosakonna juhataja, komplekteerimisosakonna juhataja, haruraamatukogu juhataja, kultuuriürituste korraldaja – nende ametikohtade palgamäärad jäid vahemikku 850 – 1 040 eurot.

Asutuse juhtide kiituseks saab öelda, et palgasurve sunnil ja eelarve võimalusi arvestades on viimastel aastatel tehtud asutuste personalikoosseisudes muudatusi, vähendatud koosseisüksuste arv ja see on andnud võimalusi palgamäärade tõstmiseks.

Üldiselt jaguneb palgafond otsese sisutegevuse ja seda toetava haldustegevuse vahel proportsioonides 54% ja 46%.

Majandamiskulu

Huviharidusasutuste (Ulei, Kultuurikeskus, Muusikakool) majandamiskulu on kõige suurem Kultuurikeskuses.

Diagramm 9. Linna asutuste ja MTÜde majandamiskulu kokku (eurodes) 2025. aasta linnaeelarves. Allikas: Sillamäe linna eelarve

Hoonete energiatõhususarvu klassid/kaalutud energiaerikasutuse klassid ja ehitusaastad:

Majakovski 7 – D (221 – 270 kWh/(m²a)), ehitusaasta 1948

Hariduse 21 – B (115 kWh/(m²a)), ehitusaasta 1961

Kalda 12 – D (208 kWh/(m²a)), ehitusaasta 1955

Kalda 14 – D (235 kWh/(m²a)), ehitusaasta 1959

Viru pst 26 – D (190 kWh/(m²a)), ehitusaasta 1976

Kajaka 17 – D (257 kWh/(m²a)), ehitusaasta 1959

Geoloogia 13 – B (111 kWh/(m²a)), ehitusaasta 1990

Kesk 24 - ehitusaasta 1950⁷

Kõik hooned, mis on praegu linnas otstarbelises kasutuses huvitegevuseks ja –hariduseks, ehitati 20. sajandi 40.-70. aastatel ja nende energiatõhusus on madal. Erandiks on Geoloogia 13 koolihoone, mis on ehitatud 1990. See omakorda mõjutab asutuste kommunaalkulu. Peamiseks põhjuseks on küttekulu, mille erinevus tuleneb lisaks hoone energiatõhususest ka hoone kubatuurist, lisaks mõjutab kulu hoone kasutusintensiivsus ja hoones energiat tarbivad seadmed (näiteks Kultuurikeskuse hoones valgustus, ventilatsioon).

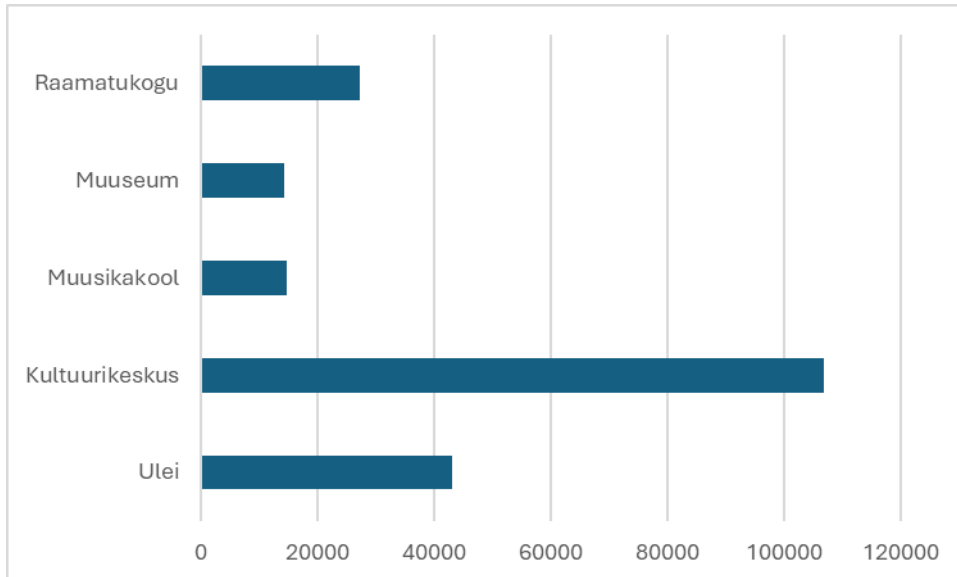

Diagramm 10. Asutuste kommunaalkulu (eurodes). Allikas: 2024. aasta asutuste alaeelarved.

Kommunaalkulu ühe ruutmeetri kohta ei ole arvestatud, sest hooned on erinevate asutuste kasutuses ja mitmed ruumid on ristkasutuses. Kommunaalkulude osakaal majandamiskuludest on asutuste kaupa erinev, 2024. aastal 26-60% asutuse majandamiskulust (Raamatukogu 26%, muuseum 33%, muusikakool 36%, Ulei 38%, kultuurikeskus 60%). Kokku eraldas linn ülaltoodud asutuste kommunaalkuludeks ca 205 750 eurot.

Kommunaalkuludest 74% on küttekulud.

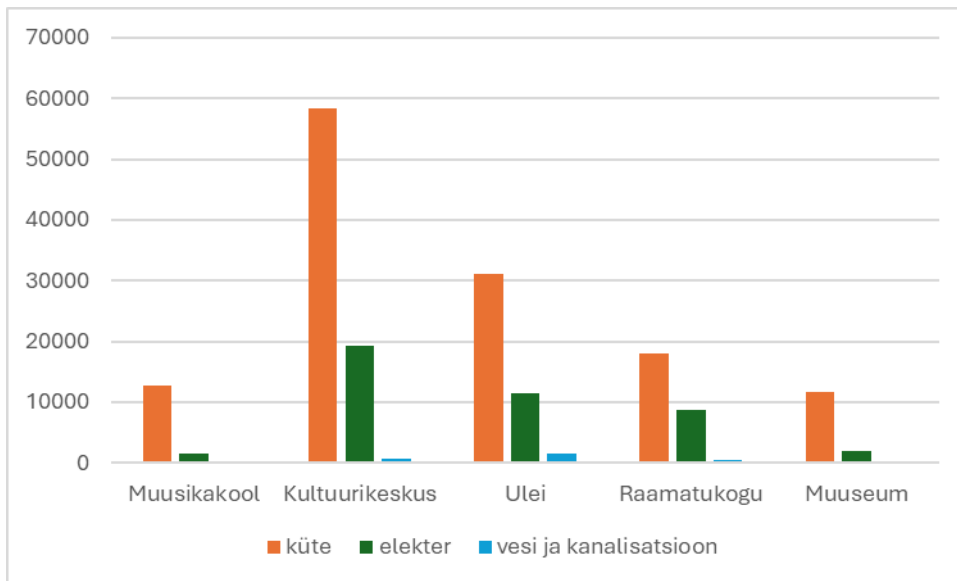

Diagramm 11. Kommunaalkulud kultuuriasutustes, huvikoolides ja huvitegevuse asutustes 2023. aastal. Allikas: Linna Raamatupidamine

Eelneva põhjal on selge, et huvitegevuse ruumid on suure energiakuluga ning suhteliselt amortiseerunud (Kalda 12, V. Majakovski 7, Kajaka 17a, Geoloogia 13). Pinda ühe õpilase kohta on palju ja ruumid on ebaefektiivses kasutuses (mõni ruum on kasutuses vaid paar tundi nädala jooksul), ei toimu ruumide ristikasutust, palju on administratiivseid ruume.

Jagades majandamiskulu ühe õpilase kohta selgub, et Uleis kulub ühe õpilase jaoks aastas majandamiskulu (st ilma personalikulu ja investeeringuteta) ca 360 eurot, Muusikakoolis 256 eurot ja Kultuurikeskuses 1 516 eurot⁸.

Kuigi kulude tase on hea, st valdkonda suunatakase piisavalt vahendid, ei taga see siiski piisavalt vahendeid ruumide korrashoiuks, vahendite soetuseks ja investeeringuteks.

Ürituste kulu

Ürituste kuluna oli asutuste alaeelarvetes 2024. aastal ette nähtud: Raamatukogule 4 100 eurot, Muuseumile 6 394 eurot, Uleile 5 000 eurot, Muusikakoolile 2 610 eurot ja Kultuurikeskusele 21 000 eurot.

Ühiskondlike organisatsioonide ja kultuuriseltside tegevuse toetus kuluna oli eelarves 5000 eurot, muude hariduskorralduslike kuludena 40 000 eurot ning linna noorte vaba aja ürituste kuluna 1 500 eurot. Tegelik kulu oli 31 496 eurot, millest 80% eraldati linna asutustele, 20% kolmandale sektorile⁹.

⁸ Väärrib ära märkimist, et huvitegevuse korraldamine ei ole Kultuurikeskuse põhitegevusvaldkond, arvestatav osa majandamiskuludest on seotud hoopis kontserditegevuse ja ürituste korraldamisega.

⁹ Kui kolmanda sektori hulgast jätta välja MTÜ JazzTime, siis on kolmandale sektorile eraldatud 4,2% toetuse rahastusest

Investeeringud

Investeeringustegevuse väljaminekud sõltuvad eelarves lisaks tegelikule vajadusel toetusvõimalustest ning on nendel põhjustel aastate lõikes erinevas mahus. Investeeringute maht on olnud rahuldav, sest on õnnestunud saada suuri investeeringutoetusi. Samuti on kasutatavate ruumide osas andnud paremaid võimalusi haridusasutuste võrgu korrastamine, misjärel kultuurivaldkond on saanud kasutusse paremas korras ruume (näiteks Hariduse 25 ja Hariduse 1a ning Kalda 12 asemel Hariduse 21).

Tulud

Valdkonna tuludeks on riigi poolt makstavad toetused, samuti muud toetused.

Huvitegevuse toetus 2017-2024 Sillamäe linnale

aasta	toetus
2017	40 845
2018	95 275
2019	86 116
2020	82 460
2021	89 881
2022	73 120
2023	42 277
2024	53 539

Tabel 5. Huvitegevuse toetus Sillamäe linnale (euro). Allikas linnavalitsus

Huvitegevuse toetus 2024 – asutuste kohta

Asutus/organisatsioon	HH-HT 2024 TOETUS				
	Tööjõukulu	Transpordikulu	Vahendite kulu	Muud kulud	KOKKU
Vanalinna kool	12162	0	7110	400	19663
Kultuurikeskus	450	0	400	0	850
Muuseum	644	0	288	0	932
Spordikeskus	0	0	400	0	400

Tabel 6. Huvitegevuse toetus asutuste kohta 2024. aasta. Allikas linnavalitsus

Asutused teenivad omatulu ringitasudest, ruumide rendist ja piletite müügist.

Valdkonna asutuste omatulu oli 2023. aastal kokku 114 733 eurot, so ligikaudu 5% asutuste kulust.

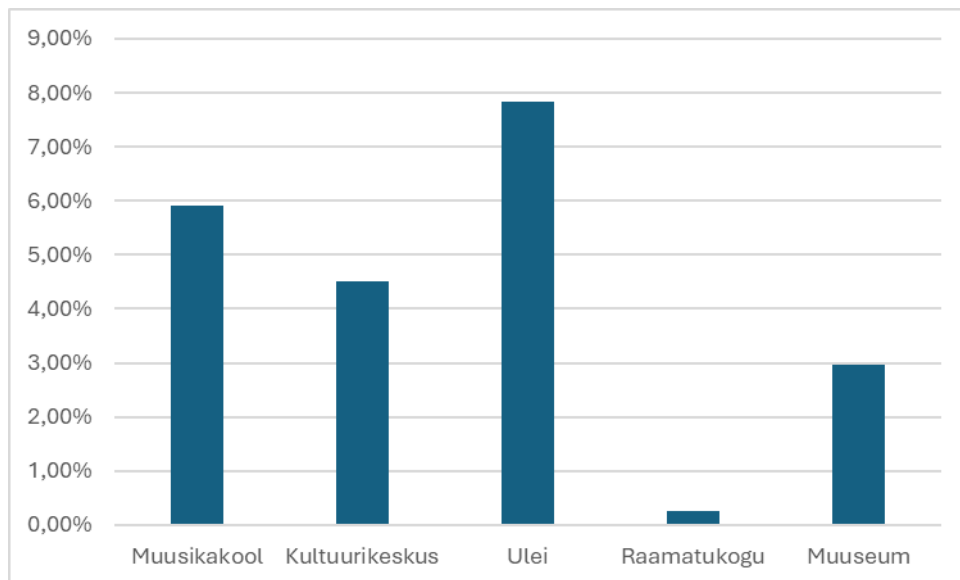

Diagramm 12. Asutuste omatulu määr (%). Allikas Linna Raamatupidamine

Asutustest on kõige kõrgem omatulu määr Sillamäe Huvi- ja Noortekeskusel Ulei – see on selgitatav ringis osalejate suurema arvuga ja suhteliselt madala kulu määraga.

	Muusikakool	Kultuurikeskus	Ulei	Raamatukogu	Muuseum
ringitasud	32040	18733	43362	0	0
rent	0	0	1368	0	0
omatulu kokku	32040	24961	44730	1034	11969

Tabel 7. Asutuste omatulu liikide kaupa (euro). Allikas Linna Raamatupidamine

Omatulust suurema osa moodustavad ringitasud. Raamatukogu ja muuseum, kus ringitööd ei toimu, suudavad omatuluga katta alla 3% asutuse kuludest – omatuludeks on neil paljundamine, printimine, muuseumi piletid, ekskursioonid, suveniirid. Renditulu on vähesel määral suutnud teenida ainult Sillamäe Huvi- ja Noortekeskusel Ulei.

Ringitasud Uleis on määratud Sillamäe Linnavalitsuse 27.08.2020 korraldusega nr 480, so 2% palga alammäärast arvestusperioodile eelnenud eelarveaastal, keeleringides 2,5% ning kunsti- ja tantsuosakondades 4,2%. Ringitasud Muusikakoolis on määratud Sillamäe Linnavalitsuse 27.08.2020 korraldusega nr 479, so 10 eurot kuni 6-aastastele, 25 eurot 7-21-aastastele. Ringitasud Kultuurikeskuses on määratud Sillamäe Linnavalitsuse 27. augusti 2020. a korraldusega nr 481, so 2% palga alammäärast arvestusperioodile eelnenud eelarveaastal¹⁰.

Muusikakoolil on õpetasu ainukeseks omatulu liigiks. Ulei on lisaks teeninud ruumide rendileandmisest ja Kultuurikeskus üritustelt ja kultuurikeskuse külastuselt.

¹⁰ Eraldi hinnad on täiskasvanutele, pensionäridele ning teiste omavalitsuste elanikele

2024. aastal peab Ulei ringijuhi töötasu 950 euro katmiseks (arvestades ringijuhi aasta töötasu koos maksudega ja et ringitasu makstakse 9 kuu eest) ringide täituvus olema minimaalselt 117 osalejat, kunsti- ja tantsuosakonnas 56 õpilast. Kultuurikeskuses, kus ringijuhi palk oli 2024. aastal 975 eurot kuus, peaks ringide täituvus ringijuhi palgakulu katmiseks olema vähemalt 120 õpilast. Muusikakoolis, kus kõrgharidusega õpetaja palk oli 2024. aastal 1 200 eurot, peaks õpetaja palgakulu katmiseks olema 214 kuni 6-aastast õpilast õpetaja kohta või 86 7-21-aastast õpilast õpetaja kohta. See ei taga juhendajatele palgatõusu ega lisatasusid, samuti ei kata teiste töötajate palgakulu ega majandamiskulu.

Üle 26-aastastele on 2024. aastal ringitasu 3,5% 2023. aasta palga alammäärast, so 25,4 eurot kuus (õppeaastas 228,6 eurot). Et tagada ringijuhi tasu summas 975 eurot kuus, peaks täiskasvanuid ringis olema 76. Ringitasu peab olema elanikele vastuvõetaval tasemel, kuid et ringitasu katab väikese osa teelikest kuludest, siis on kohane analüüsida, milliseid ringi- ja õppetegevusi peab korraldama linn.

Kokkuvõttes tagab asutuste rahastamise linn eelarveliste vahenditega ja omatulu suudab katta ligikaudu 5% asutuste kuludest (kogu valdkonna kuludest veel väiksema osa).

Asutused saavad tulu ka projektipõhiselt toetusena. 2024. aastal sai Sillamäe Raamatukogu toetust kahele projektile kokku summas 500 eurot, Sillamäe Muuseum kolmele projektile summas 850 eurot ja Sillamäe Huvi- ja Noortekeskus Ulei kolmele projektile kokku summas 1 344 eurot. Kokku oli projektitoetusi viie asutuse kohta summas 2 964 eurot. Seejuures projektijuhi ametikohti oli 3 ja arvestuslik palgakulu summas 40 622 eurot.

Kokkuvõte:

Linn suunab vaadeldavasse valdkonda suhteliselt suure osa kulusid, mis ületab tunduvalt nii Eesti kui maakonna keskmist. Kulu kõrge osakaal ei ole siiski taganud head palgataset ega piisavalt vahendeid ruumide korrashoiuks ja vajalike vahendite hankimiseks.

Omatulu katab väga väikese osas valdkonna kuludest. Valdkonna kuludest väga väike osa suunatakse mittetulundussektori tegevustoetusteks, kulud on suunatud peamiselt linnavalitsuse hallatavate asutuste põhitegevuse kuludeks. Põhitegevuse kuludest suurem osa on personalikulul. Palgatase on vaatamata suurele personalikulule madal, palgakulust on suur osakaal (46%) administreerival personalil (juhtkond, abipersonal). Majandamiskulust vähemalt veerand (aga mõnel juhul ligi 2/3) on kommunaalkulu, millest omakorda 74% on küttekulu.

Valdkond on korraldatud läbi 5 linnavalitsuse hallatava asutuse tegevuse. Asutuste funktsioonid on osaliselt kattuvad. Samuti kattuvad asutuste personali funktsioonid: erinevates asutustes on sama töökohustusi täitvad töökohad. Suur osa personalikulust, ligi pool kulub haldusfunktsiooni kandvale personalile.

Teenusevajadus prognoositavalt väheneb, sest väheneb elanike arv, sh laste ja noorte arv.

Elanikkonna vähenemine ja kulude suurenemine sunnivad otsima lahendusi, mis tagaksid jätkusuutliku ja tõhusa süsteemi. Valdkonna ümberkorraldamise eesmärk on seega tagada kvaliteetne ja kättesaadav huviharidus ka muutuvate demograafiliste ja majanduslike tingimuste korral.

Alternatiivid

0-alternatiiv

0-alternatiivina on analüüsitud olemasoleva olukorra jätkumist. See tähendab, et kõik olemasolevad asutused jätkavad oma tööd ja praeguste funktsioonide täitmist olemasoleva personaliga. Võimalik on personali mõningane optimeerimine. See alternatiiv ei lahenda käesolevas töös fikseeritud probleeme. See alternatiiv ei arvesta ka teenuste kasutajate arvu vähenemist. Positiivse asjaoluna saab välja tuua, et jätkub elanikele harjumuspärane töökorraldus ning asutuste kommunikatsioon toetub pikaajalisele traditsioonile ja asutuse identiteedile.

Finantsanalüüs toob välja palgaprobleemi. Esiteks, suur hulk töötajaid saab palka alammääras. Palga alammäär kasvab eelduslikult kiiremini kui keskmine palk ning see suurendab palgakulude survet (asutuste palgakulu kasvab kiiremini kui linnaeelarve tulud ja teiste valdkondade palgakulu). Selline kulusurve ei võimalda saavutada eesmärki motiveeriva palga osas ning valdkonna õpetajate palk jääb suuresti alla üldhariduskoolide ja koolieelsete lasteasutuste õpetajate palgale. Asutuste töötajate palk jääb oluliselt alla riigi kultuuritöötajate palgale. Palga alammäära tõus ennaktempos tähendab, et arvestusperioodi lõpuks on suurenenud palka alammääras saavate töötajate arv ning vähe on töötajaid, kelle palgamäär ületaks palga alammäära üle 10% - nendeks on ainult juhid, õppealajuhataja, teenindusosakonna juhataja ja õpetajad. Ringijuhitide palk oleks 107% palga alammäärast, ka teiste spetsialistide ning keskastme juhtide palk võrdsustub palga alammääraga või on napilt üle selle. Seega ei ole see alternatiiv jätkusuutlik. Samas pole võimalik lahendada ka haldussuutlikkuse probleeme (töös eraldi fikseeritud küsimuste ring, mida olemasolev personal

efektiivselt ei kata). Majandamiskulude analüüs näitab kulude suurenemist proportsionaalselt inflatsiooniga. Omatulu kasv on surve all seose laste ja noorte arvu vähenemisega. Seega tuleb majandamiskulu suurendada lisaks inflatsioonimäärale ka omatulu mõningase vähenemise ja praeguse finantseerimisvajakuga.

Probleemid, mida alternatiiv ei lahenda. Sisuliselt ei lahenda olemasoleva olukorra jätkumine käesolevas töös fikseeritud probleemide ja ei lahenda seatud eesmärgid.

Selle alternatiivi kohaselt oleksid palgad orienteeruvalt järgmised¹¹.

Arvestusperioodi lõpus (2040) oleksid miinimumpalgaga töötajad: koristajad, majahoidja (aastast 2030), hooldustööline, abitööline, kostümeerija (aastast 2027), klienditeenindaja (aastast 2027), muusikasaatja (aastast 2027), valgustehnik (aastast 2027), helitehnik (aastast 2027), meister-tehnoloog, kunstnik-dekoraator, kassapidaja (aastast 2027), administraator (aastast 2027), kultuuriürituste korraldaja (aastast 2027), ekspositsiooni juht (aastast 2027), suhtekorralduse juht – giid (aastast 2027), giid (aastast 2027), koguhoidja (aastast 2027), projektijuht (aastast 2026), referent-infojuht ja juhiabi (aastast 2035).

Ringijuhi tasu oleks arvestusperioodi lõpus 1 919 eurot (107% palga alammäärast), õpetajatel 2 180 eurot (127% palga alammäärast), raamatukoguhoidjal 1 867 eurot.

Direktori palk oleks arvestusperioodi lõpus 2 904 eurot (162% palga alammäärast) ja õppealajuhatajal 2 272 eurot.

Et arvestuses on aluseks võetud palga alammäära kiirem kasv (palga alammäär kasvab kiiremini kui eelarve kulud), siis on see alternatiiv personalikulude osas ka kõige kallim, sest kõige rohkem on miinimumpalgaga töötajaid, kelle palk suureneb kiiremini. Aastatel 2026-2040 oleks keskmiselt ühe kuu brutopalk kuluna 148 003 eurot ja see oleks 2 196 eurot suurem (1,5%) palgakulu tõusust majandusprognosis näidatud tempos. Ei muutu ka administreeriva personali ja otseselt teenust osutavate (sisutegevus) spetsialistide palgakulu suhe.

Palgaprognoos 0-alternatiivi korral:

¹¹ Lisaks finantsanalüüsis arvesse võetud tulude ja kulude ning palga alammäära eeldatavat kasvu, võib arvestusperioodil eeldada ka erinevaid muudatusi personalikoosseisudes, nagu ka teiste alternatiivide puhul

	2025	2030	2035	2040
Ringijuhid	1009	1272	1567	1919
Õpetajad	1199	1511	1861	2280
Vanem raamatukoguhoidja	998	1257	1549	1897
Raamatukoguhoidja	981	1237	1524	1867
Koristaja	alamäär	alamäär	alamäär	alamäär
Majahoidja	alamäär	alamäär	alamäär	alamäär
Kojamees	alamäär	alamäär	alamäär	alamäär
Hooldustööline	alamäär	alamäär	alamäär	alamäär
Abitööline	alamäär	alamäär	alamäär	alamäär
Kostümeerija	alamäär	alamäär	alamäär	alamäär
Kienditeeninidaja	887	alamäär	alamäär	alamäär
Muusikasaatja	893	alamäär	alamäär	alamäär
Valgustehnik	893	alamäär	alamäär	alamäär
Helitehnik	893	alamäär	alamäär	alamäär
Meister-tehnoloog	alamäär	alamäär	alamäär	alamäär
Kunstnik-dekoraator	alamäär	alamäär	alamäär	alamäär
Kassapidaja	893	alamäär	alamäär	alamäär
Administraator	893	alamäär	alamäär	alamäär
Kultuuriürituste korraldaja	893	alamäär	alamäär	alamäär
Ekspositsiooni juht	935	1178	alamäär	alamäär
Suhtekorralduse juht-giid	935	1178	alamäär	alamäär
Giid	935	1178	alamäär	alamäär
Koguhoidja	887	alamäär	alamäär	alamäär
Projekti juht	alamäär	alamäär	alamäär	alamäär
Haruraamatukogu juhataja	1008	1271	1565	1917
Komplekteerimisosakonna juhataja	1008	1271	1565	1917
Teenindusosakonna juhataja	1092	1376	1696	2077
Õppealajuhataja	1194	1506	1855	2272
Referent-infojuht	alamäär	alamäär	alamäär	alamäär
Juhiabi	1015	1279	1576	1931
Direktor	1527	1924	2371	2904

Alternatiiv 1

Alternatiiv 1 käsitleb olukorda, kus on soovitud saavutada olemasolevate palgavahenditega selline palgatase, mis võimaldaks töötajatele motiveeriva palga. Selleks on kõik kultuuri- ja huvitegevuse asutused ühendatud üheks asutuseks. See asutus on ühtse juhtimisega. Eesmärgiks on asutuse töötajate palgatõus. Palgatõusu osas on seatud eesmärk, et õpetajate palk oleks perioodi alguses võrreldav üldhariduskooli (1820 eurot) ja koolieelse lasteasutuse õpetajate (1638 eurot) palgaga ning kultuurivaldkonna töötajate palk oleks võrreldav riigi kultuuritöötajate palgatasemega (1600 eurot). Asutuste ühendamise annab võimaluse koondada tugiteenuste spetsialistide ametikohti, sest asutuse sees on võimalik tööjõudu efektiivsemalt kasutada. Siiski ei ole seda alternatiivi võimalik realiseerida (soovitud palgataset

saavutada) ilma ringijuhtide ja õpetajate arvu vähendamata. See on siiski ainus alternatiiv, mis võimaldab olulisemat palgatõusu. Majandamiskulu osas ei erine alternatiiv 1 oluliselt teistest alternatiividest, kuid omab mõningast eelist. Ühe asutuse sees on lihtsam kasutada olemasolevat vara ja puudub vajadus vahendite dubleerimiseks. Seega on alternatiiv majandamiskulude osas kergelt eelistatud, kuid mitte põhimõtteliselt. Kui soovitud palgataseme saavutamiseks tuleb vähendada õpetajate ja ringijuhtide arvu (seda ka arvestades teenuste kasutajate arvu vähenemist), siis saab vähendada ka tegevuseks kasutatavat pinda – see annab võimaluse kokku hoida hoonete ülalpidamiskulu ja kommunaalkulu.

Plussid

- olemasolevad asutused jätkavad oma tegevust ühendasutuse osakondadena, paremaks läheb ülevaade pakutavatest teenustest, valikutest, elanikele muutub info leidmine ja suhtlus asutusega lihtsamaks läbi ühise kodulehe ning huvihariduse ja -tegevuse osas Stuudiumi platvormi kasutamisel. Osakondade koostöös saab korraldada senisest sisukamaid ja põnevamaid sündmusi lastele, noortele ning täiskasvanutele.
- tõhusam juhtimisstruktuur – juhi fookus strateegilisel juhtimisel ning neljale valdkonnajuhile jääb valdkondade (kultuur, huviharidus- ja tegevus, raamatukogu, muuseum) sisutegevus arendamine; ühine administratiiv- ja majanduspersonal.
- ühine asutus oma põhimääruse, valdkondlike ülesannete ja ühise arengukavaga, ühtlustatud ja kokku lepitud korralduslikud põhimõtted (palgapoliitika, teabehaldus, töökorralduslikud dokumendid, infosüsteemid).
- paremad võimalused kasutada olemasolevaid vahendeid, vara. Puudub vajadus neid dubleerida. Ühiselt saab panna paika vajadused vahendite, helitehnika jm inventari soetamiseks.
- ürituste korraldamisel kaob ebaterve konkurents, lõpeb sündmuste dubleerimine ühise kultuurikalendri pidamisega väldib asutus dubleerivate ürituste korraldamist.
- Töötajate konkurentsivõimeline palgatase, seejuures on palga alammäära saajaid prognoosiperioodi lõpus 19 koosseisuüksust 65st (0-alternatiivi puhul 39,25 koosseisuüksust 97,74st) ning administreeriva personali palgakulu osakaal oleks 31% (0-alternatiivi puhul oleks administreeriva personali palgakulu osakaal 47%)

Miinused: Ümberkorraldus on personalile emotsionaalselt raske (perioodi lõpuks tuleks koondada 31,74 ametikohta, so 30%), nõrgeneda võivad asutuste pikaajalised traditsioonid ja identiteet. Asutuse struktuur vajab läbimõtlemit, sest asutusel on palju funktsioone, mille korraldamisega juht peab hakkama saama – see eeldab valdkonnajuhte. Suureneb juhi vastutusala ja roll – asutuse juhil on valdkonnas oluline vastutus. Väljakutseks on ka igapäevase tegevuse korraldamine oluliselt väiksema personaliga, mis tähendab vajadust rakendada paindlikumaid lähenemisi (töövõtt, teenuste tellimine jmt) või investeerida tööd hõlbustaatesse lahendustesse (personaliarvestus, dokumendihaldus vmt). Kui koondada tuleb ringijuhte ja õpetajaid, tuleb mingis osas ringi- või õppetegevuse korraldamisest loobuda.

Probleemid, mida alternatiiv ei lahenda: koosseisud vähendamine teeb kõikide praegu kaetavate funktsioonide jätkamise keeruliseks, kuid siinkohal tuleb arvestada, et väheneb teenuse saajate hulk ning palgamäärade tõus loob võimaluse tagada spetsialistidele motiveeriv palk.

Selle alternatiivi kohaselt oleksid palgad orienteeruvalt järgmised.

Palga alammäär oleks koristajatel, majahoidjal (aastast 2026), kojameestel, hooldustöölistel, abitöölistel, kunstnik-dekoraatoril ja aastast 2027 muusikasaatjal, valgustehnikul ja helitehnikul, aastast 2036 kostümeerijal.

Õpetajate palk oleks arvestusperioodi lõpus 3 271 eurot (183% palga alammäärast) ja ringijuhritel 3 195 eurot (179% palga alammäärast), raamatukoguhoidjal 2 996 eurot.

Et miinimumpalga saajaid on selle alternatiivi järgi kõige vähem, on see variant linnaeelarve jaoks personalikulude osas kõige odavam. Aastatel 2026-2040 oleks keskmiselt ühe kuu brutopalk kuluna 146 592 eurot ja see oleks 785 eurot suurem (0,5%) palgakulu tõusust majandusprognosis näidatud tempos.

Palgaprognoos alternatiivi 1 korral:

		2025	2030	2035	2040
Ringijuhid	-4,25	1680	2118	2609	3195
Õpetajad	-2,74	1720	2168	2671	3271
Vanem raamatukoguhoidja		1733	2184	2690	3295
Raamatukoguhoidja	-2,5	1575	1985	2446	2996
Koristaja	-2,5	alamäär	alamäär	alamäär	alamäär
Majahoidja	-0,5	879	alamäär	alamäär	alamäär
Kojamees	-0,75	alamäär	alamäär	alamäär	alamäär
Hooldustööline	0,5	alamäär	alamäär	alamäär	alamäär
Abitööline	-1,25	alamäär	alamäär	alamäär	alamäär
Kostümeerija	-0,75	914	alamäär	alamäär	alamäär
Kienditeenindaja	-1				
Muusikasaatja	-1	893	alamäär	alamäär	alamäär
Valgustehnik		893	alamäär	alamäär	alamäär
Helitehnik		893	alamäär	alamäär	alamäär
Meister-tehnoloog	-1				
Kunstnik-dekoraator	-0,5	alamäär	alamäär	alamäär	alamäär
Kassapidaja	-1				
Administraator		893	alamäär	alamäär	alamäär
Kultuuriürituste korraldaja		1680	2118	2609	3195
Ekspositsiooni juht	-0,5	1680	2118	2609	3195
Suhtekorralduse juht-giid	-1				
Giid		1680	2118	2609	3195
Koguhoidja	-0,5				
Projektijuht	-2	1995	2515	3098	3795
Haruraamatukogu juhataja		1995	2515	3098	3795
Komplekteerimisosakonna juhataja	-0,5	1890	2382	2935	3595
Teenindusosakonna juhataja	-1				
Õppealajuhataja	-1	2205	2779	3424	4194
Infojuht		1575	1985	2446	2996
Juhiabi	-2	1575	1985	2446	2996
Direktor	-4	3150	3971	4892	5992

Alternatiiv 2

Alternatiiv 2 käsitleb olukorda, kus tänaste asutuste olemasolevad funktsioonid on jagatud kahe asutuse vahel vastavalt tegevussuundadele: huviharidus- ja huvitegevus on korraldatud ühe asutuse poolt ning muu kultuurivaldkonna tegevus (muuseum, etendusasutus, raamatukogu, näitusesaal) teise asutuse kaudu. See alternatiiv võimaldab korrastada asutuste tegevuse nii, et asutuste funktsioonid ei kattunud, ei dubleerita teise asutuse tegevusi. Samuti võimaldab see alternatiiv mõningast juhtimis- ja tugipersonali koondamist, sest asutuste ühendamine

võimaldab personali efektiivsemat kasutust. Samas ei lähene alternatiivi järgi prognoositav palgatase oluliselt soovitavaale palgatasemele, mis oleks töötajatele motiveeriv ja tagaks pikaajalises perspektiivis kvalifitseeritud tööjõu. Oluline osa töötajaid saaks prognoosiperioodi lõpus palka alammääras või selle lähedal. Majandamiskulude osas võimaldab alternatiiv 2 mitteolulist kokkuvõtet, võrreldes 0-alternatiiviga.

Plussid:

- Olemasolevad asutused jätkavad kahe valdkondliku asutusena: huvikool (muusikakool + Ulei) ning kultuurikeskus (kultuurikeskus +muuseum+ raamatukogu)
- Teenused on korrastatud, ülesanded selged
- Võrreldes 0-alternatiiviga väheneb miinimumpalga saajate osakaal (81,5st koosseisuüksusest 30 miinimumpalgaga vs 0-alternatiivi puhul 97,74st koosseisuüksusest 39,25) ja administreeriva personali osakaal (administreeriva personali palgakulu osakaal oleks 42% (0-alternatiivi puhul oleks administreeriva personali palgakulu osakaal 47%)) , samas saab mõnevõrra tõsta teiste töötajate palka
- Asutuste vaheline sünergia ja koostöö paraneks, ressursikasutus oleks efektiivsem kui 0-alternatiivi puhul

Miinused

- Ümberkorraldus personalile emotsionaalselt raske, koondada tuleb 16,24 ametikohta
- Ei saavutata kõiki 1 alternatiivis kirjeldatud plusse
- Kultuurikeskuse, muuseumi ja raamatukogu ühendamisel on raskem tagada raamatukogu ja muuseumi identiteeti ja läbi tuleb mõelda asutuse struktuur

Probleemid, mida alternatiiv ei lahenda: haldustegevused jäävad mõlemas asutuses alles ja selles osas asutuste tegevus kattub ning halduspersonal ning ka muu selleks tegevuseks vajalik ressurss peab olema tagatud mõlemas asutuses, kuid selle võrra on personali palgatase madalam.

Selle alternatiivi kohaselt oleksid palgad orienteeruvalt järgmised.

Palga alammäär oleks koristajatel, majahoidjal, kojameestel, hooldustöölistel, abitöölistel, kunstnik-dekoraatoril, referent-infojuhil ja meister-tehnoloogil, aastast 2026 klienditeenindajal ja koguhoidjal, ning aastast 2027 kostümeerijal, muusikasaatjal, valgustehnikul ja helitehnikul, kassapidajal, administraatoril ja kultuuriürituste korraldajal. Aastast 2033 oleks palga alammäär ekspositsiooni juhil, suhtekorralduse juht-giidil ja giididel.

Õpetajate palk oleks arvestusperioodi lõpus 3 195 eurot (179% palga alammäärast) ja ringijuhtidel 2 796 eurot (156% palga alammäärast), raamatukoguhoidjal 2 996 eurot.

Aastatel 2026-2040 oleks keskmiselt ühe kuu brutopalk kuluna 147 607 eurot ja see oleks 1 800 eurot suurem (1,2%) palgakulu tõusust majandusprognoosis näidatud tempos.

Palgaprognoos alternatiivi 2 korral:

		2025	2030	2035	2040
Ringijuhid	-2,25	1470	1853	2283	2796
Õpetajad	-2,74	1680	2118	2609	3195
Vanem raamatukoguhoidja	2	1733	2184	2690	3295
Raamatukoguhoidja	-2,5	1575	1985	2446	2996
Koristaja	-1,5	alamäär	alamäär	alamäär	alamäär
Majahoidja		alamäär	alamäär	alamäär	alamäär
Kojamees	-0,25	alamäär	alamäär	alamäär	alamäär
Hooldustööline		alamäär	alamäär	alamäär	alamäär
Abitööline	-0,25	alamäär	alamäär	alamäär	alamäär
Kostümeerija	-0,25	893	alamäär	alamäär	alamäär
Kienditeenindaja		887	alamäär	alamäär	alamäär
Muusikasaatja		893	alamäär	alamäär	alamäär
Valgustehnik		893	alamäär	alamäär	alamäär
Helitehnik		893	alamäär	alamäär	alamäär
Meister-tehnoloog		alamäär	alamäär	alamäär	alamäär
Kunstnik-dekoraator		alamäär	alamäär	alamäär	alamäär
Kassapidaja		893	1144	alamäär	alamäär
Administraator		893	1144	alamäär	alamäär
Kultuuriürituste korraldaja		893	1144	alamäär	alamäär
Ekspositsiooni juht		935	1178	alamäär	alamäär
Suhtekorralduse juht-giid		935	1178	alamäär	alamäär
Giid		935	1178	alamäär	alamäär
Koguhoidja		887	alamäär	alamäär	alamäär
Projektijuht	-1	1260	1588	1957	2397
Haruraamatukogu juhataja		1008	1271	1565	1917
Komplekteerimisosakonna juhataja		1008	1271	1565	1917
Teenindusosakonna juhataja	-0,5	1092	1376	1696	2077
Õppealajuhataja	-1	2100	2647	3261	3994
Referent-infojuht		alamäär	alamäär	alamäär	alamäär
Juhiabi	-1	1365	1721	2120	2596
Direktor	-3	2205	2779	3424	4194

Alternatiiv 3

Töö koostamise käigus tegid kultuuri- ja huvitegevuse asutused oma ettepanekuid. Peamine ettepanek seisnes asutuse põhifunktsioonide eristamises. Kuivõrd demograafilised muutused ei mõjuta niivõrd muuseumi ja raamatukogu teenust ning analüüsis väljatoodud kitsaskohad on seotud eelkõige huvitegevuse ja -haridusega, siis koostati alternatiiv 3 selliselt, et eraldi asutustena jätkavad esialgu tegevust muuseum ja raamatukogu ning üheks asutuseks ühendatakse kultuurikeskus, Ulei ning muusikakool. Ühine asutus koondaks huvitegevuse ja huvihariduse ülesanded ning kultuuriürituste korraldamise ja kultuuritegevuseks ruumide kasutusse andmise. See alternatiiv on sarnane alternatiivile 2, võimaldab korrastada asutuste tegevuse nii, et asutuste funktsioonid ei kattu, ei dubleerita teise asutuse tegevusi, asutustel on selgelt erinevad põhifunktsioonid. Samuti võimaldab see alternatiiv mõningast juhtimis- ja halduspersonali koondamist, sest asutuste ühendamine võimaldab personali efektiivsemat

kasutust. Samas ei lähene alternatiivi järgi prognoositav palgatase oluliselt soovitatavale palgatasemele, mis oleks töötajatele motiveeriv ja tagaks pikaajalises perspektiivis kvalifitseeritud tööjõu. Oluline osa töötajaid saaks prognoosiperioodi lõpus palka alammääras või selle lähedal. Majandamiskulude osas võimaldab alternatiiv 3 mitteolulist kokkuvõtet, võrreldes 0-alternatiiviga.

Alternatiivina pakuti varianti, kus huvitegevus ja huviharidus koondatakse ühte asutusse (muusikakool, Ulei ja Kultuurikeskuse huviringid), eraldi asutusena jätkab raamatukogu ning muuseum ühendatakse kultuurikeskusega (kultuurikeskus ilma huvitegevuseta). Ka sel juhul jätkaks reorganiseerimise tulemusel kolm asutust ja see versioon ei erineks personalikulude osas, ainsa miinusena fikseeriti, et huvitegevus ja kultuurikeskuse üritused on omavahel tihedalt seotud (ruumide kasutamine kollektiividele ja kollektiivide osalemine erinevatel üritustel), mistõttu oleks eelistatum alternatiivi 3 põhivariant.

Plussid

- Olemasolevad asutused jätkavad kolme valdkondliku asutusena: kultuuri- ja huvikeskus (kultuurikeskus + muusikakool + Ulei), raamatukogu ja muuseum
- Teenused on korrastatud, ülesanded selged
- Võrreldes 0-alternatiiviga väheneb miinimumpalga saajate osakaal (18 koosseisuüksust 85,5st miinimumpalgaga vs 0-alternatiivi puhul 39,25 koosseisuüksust 97,74st) ja administreeriva personali osakaal (administreeriva personali palgakulu osakaal oleks 43% (0-alternatiivi puhul oleks administreeriva personali palgakulu osakaal 47%)), samas saab mõnevõrra tõsta teiste töötajate palka
- Asutuste vaheline sünergia ja koostöö paraneks, ressursikasutus oleks efektiivsem kui 0-alternatiivi puhul

Miinused

- Ümberkorraldus on 3 asutuse personalile emotsionaalselt raske, koondada tuleks 12,24 ametikohta
- Ei saavutata kõiki alternatiivis 1 kirjeldatud plusse
- Valdkonna töötajad ei saavuta vajalikku palgataset

Probleemid, mida alternatiiv ei lahenda: haldustegevused jäävad kolmes asutuses alles ja selles osas asutuste tegevus kattub ning halduspersonal ning ka muu selleks tegevuseks vajalik ressurss peab olema tagatud mõlemas asutuses, kuid selle võrra on personali palgatase madalam.

Selle alternatiivi kohaselt oleksid palgad orienteeruvalt järgmised.

Arvestusperioodi lõpus (2040) oleksid miinimumpalgaga töötajad: koristajad, majahoidja, kojamees, hooldustööline, abitööline, meister-tehnoloog, kunstnik-dekoraator; aastast 2026 klienditeenindaja; aastast 2027 kostümeerija, muusikasaatjad, valgustehnik, helitehnik, kassapidaja, administraator, kultuuriürituste korraldaja, koguhoidja, aastast 2033 ekspositsiooni juht.

Ringjuhi tasu oleks arvestusperioodi lõpus 2 397 eurot (134% palga alammäärast), õpetajatel 2 796 eurot (156% palga alammäärast), raamatukoguhoidjal 2 197 eurot.

Direktori palk oleks arvestusperioodi lõpus 3 795 eurot (212% palga alammäärast) ja õppealajuhatajal 3 395 eurot.

Aastatel 2026-2040 oleks keskmiselt ühe kuu brutopalk kuluna 147 931 eurot ja see oleks 2 123 eurot suurem (1,5%) palgakulu tõusust majandusprognosis näidatud tempos – sisuliselt oleks koormus linnaeelarvele sama mis 0-alternatiivi puhul, kuid asutuste töötajate palgatase oleks 0-alternatiiviga võrreldes kõrgem.

Palgaprognosis alternatiivi 3 korral:

		2025	2030	2035	2040
Ringjuhid	-2,25	1260	1588	1957	2397
Õpetajad	-2,74	1470	1853	2283	2796
Vanem raamatukoguhoidja		1260	1588	1957	2397
Raamatukoguhoidja	-1,5	1155	1456	1794	2197
Koristaja	-0,5	alamäär	alamäär	alamäär	alamäär
Majahoidja		alamäär	alamäär	alamäär	alamäär
Kojamees	-0,25	alamäär	alamäär	alamäär	alamäär
Hooldustööline		alamäär	alamäär	alamäär	alamäär
Abitööline	-0,25	alamäär	alamäär	alamäär	alamäär
Kostümeerija	-0,25	893	alamäär	alamäär	alamäär
Kienditeenindaja		887	alamäär	alamäär	alamäär
Muusikasaatja		893	alamäär	alamäär	alamäär
Valgustehnik		893	alamäär	alamäär	alamäär
Helitehnik		893	alamäär	alamäär	alamäär
Meister-tehnoloog		alamäär	alamäär	alamäär	alamäär
Kunstnik-dekoraator		alamäär	alamäär	alamäär	alamäär
Kassapidaja		893	alamäär	alamäär	alamäär
Administraator		893	alamäär	alamäär	alamäär
Kultuuriürituste korraldaja		893	alamäär	alamäär	alamäär
Ekspositsiooni juht		935	1178	alamäär	alamäär
Suhtekorralduse juht-giid		1365	1721	2120	2596
Giid		1155	1456	1794	2197
Koguhoidja		887	alamäär	alamäär	alamäär
Projekti juht		1166	1469	1810	2217
Haruraamatukogu juhataja		1008	1271	1565	1917
Komplekteerimisosakonna juhataja		1008	1271	1565	1917
Teenindusosakonna juhataja	-0,5	1260	1588	1957	2397
Õppealajuhataja	-1	1785	2250	2772	3395
Referent-infojuht		alamäär	alamäär	alamäär	alamäär
Juhiabi	-1	1155	1456	1794	2197
Direktor	-2	1995	2515	3098	3795

Otsuse formuleerimine

Analüüsi kohaselt on soodsaim alternatiiv 1, mille kohaselt kultuuri- ja huvitegevuse asutused ühendatakse üheks asutuseks. See tagab asutuse ühtse juhtimise, haldus- ja tugipersonali konsolideerimise, samuti tegevuseks kasutatavate muude vahendite ning personalikulu efektiivsema kasutuse, st töötajate palgatõusu. Palgatõusu osas on seatud eesmärk, et õpetajate palk oleks võrreldav üldhariduskooli (täna 1820 eurot) ja koolieelse lasteasutuse õpetajate (täna 1638 eurot) palgaga ning kultuurivaldkonna töötajate palk oleks võrreldav riigi kultuuritöötajate palgatasemega (täna 1600 eurot). Asutuste ühendamine annab võimaluse koondada tugiteenuste spetsialistide ametikohti, sest asutuse sees on võimalik tööjõudu efektiivsemalt kasutada. Ka majandamiskulude osas omab see alternatiiv teiste ees mõningast eelist.

Et muuseumi ja raamatukogu põhifunktsioon eristub teistest analüüsitud asutustest, mis tegelevad huvitegevuse ja -hariduse valdkonnas, ning muuseumi ja raamatukogu teenused ei ole nii oluliselt mõjutatud demograafilistest muutustest, siis vaatamata asjaolule, et alternatiiv nr 3 ei lahenda täielikult personali motiveeriva palga küsimust ja ei ole rahaliselt esimese alternatiiviga sama efektiivne, valiti käesolevas analüüsiks otsustamiseks ette alternatiiv 3.

Valitud alternatiivi järgi ühendatakse huvi- ja kultuuritegevus, ühte asutusse, mis ühendab Sillamäe Muusikakooli, Huvi- ja Noortekeskuse Ulei ja Sillamäe Kultuurikeskuse. Eraldi asutustena jätkavad Sillamäe Muuseum ja Sillamäe Raamatukogu.

Sellega toimub asutuste võrgu korrastamine, kus järgitakse asutuste funktsioone ja eelkõige korrastatakse huvitegevust ja huviharidust puudutav osa (koondatakse ühte asutusse) – see valdkond on analüüsitud tegevustest ka kõige rohkem asutuste vahel killustatud ja dubleeritud ning kõige enam mõjutatud laste ja noorte arvu vähenemisest.

Valitud lahendus võimaldab tegevuse korraldada nii, et asutuste funktsioonid ei kattu. Valitud lahendusega saab vähendada asutuste juhtivat ja halduspersonali, mis võimaldab valdkonna rahastuse osakaalu suurendamata personali palka mõnevõrra tõsta.

Ühine asutus koondaks huvitegevuse ja huvihariduse ülesanded ning kultuuriürituste korraldamise ja kultuuritegevuseks ruumide kasutusse andmise. Alternatiivi alavariant, kus huvitegevus ja huviharidus koondatakse ühte asutusse ja muuseumitegevus ning kultuuriürituste korraldamine teise, ei ole käesoleva analüüsi järgi eelistatum, sest kultuuriürituste korraldamine ja kultuuritegevuseks ruumide kasutusse andmine on sisult seotud huvitegevusega: kollektiivid kasutavad esinemiseks ja üritusteks ruume ja esinemisvahendeid, kultuuriüritused toimuvad koostöös kultuurikollektiividega (esinemised jmt).

Valitud alternatiivi järgi väheneb asutustes miinimumpalga saajate hulk ning juhtiva ja halduspersonali palga osakaal palgakulus.

Alternatiiv tagab asutuste vahel parema koostöö ja sünergia ning ressursikasutuse. Alternatiivi realiseerimisega kaasnevad muudatused ei halvenda teenuste kättesaadavust ega kvaliteeti.

Kokkuvõte

Sillamäe kultuuri- ja huvitegevuse valdkond vajab struktuurseid muudatusi, et tagada jätkusuutlikkus ja kvaliteet. Ressursside optimeerimine, finantsilise jätkusuutlikkuse tagamine, demograafiliste muutustega kohanemine ja kvaliteedi parandamine on peamised eesmärgid. Läbimõeldud muudatused võimaldavad säilitada teenuste kvaliteedi ja kättesaadavuse, samal ajal vähendades kulusid ja suurendades efektiivsust.

Käesolev analüüs keskendub valdkonna asutuste haldusele, kus asutuste ühendamisel on võimalik haldustegevus konsolideerida ning saavutada sellega oluline kokkuhoid personalikulu osas. Seda kokkuhoidu on võimalik kasutada eelkõige valdkonna töötajate töötasude tõstmiseks, mis tagab töötajatele motiveeriva ja konkurentsivõimelise palga. Asutuste ühendamine võimaldab ka majandamiskulude mõningast kokkuhoidu, mis võimaldab vahendeid efektiivsemalt kasutada. Juhtimine muutub ka tõhusamaks, sest erinevaid haldustegevusi ei pea dubleerima (arengu kavandamine, aruandlus, põhimäärus, andmekaitse, töökeskkonna hindamine, infosüsteemid, hanked jmt). Samas on valdkonna asutuste ühendamisel lisaks majanduslikule ka muid oodatavaid positiivseid aspekte: valdkonnasisene tõhusam koostöö, ürituste ühine planeerimine ja korraldamine, vajalike spetsialistide kaasamine asutuse siseselt.

Valitud alternatiivi järgi huvitegevuse asutusi ühendades oleks kolmes allesjäävas asutuses optimeerimise lõppedes 13% vähem koosseisuüksusi. See loob uue asutuse juhile märkimisväärse väljakutse, seejuures saab sisutegevuse kvaliteedi tagada ringijuhtide ja õpetajate ning õppevaldkonna juhtiga, kellele on võimalik maksta motiveerivat palka. Seetõttu pakub valitud alternatiiv ressurside tõhusamat kasutust ja seeläbi teenuse paremat kvaliteeti. Ümberkorraldus ei muuda teenuse kättesaadavust.

Tegevuskava

Asutuste ühendamine on ümberkorraldamine, mida reguleerivad selles valdkonnas kohaliku omavalitsuse korralduse seadus, huvikooli seadus, rahvaraamatukogu seadus, muuseumiseadus ning asutuste põhimäärused.

Peamiseks piiranguks on seadusest tulenev tähtaja nõue, mille kohaselt huvikooli ümberkorraldamine või tegevuse lõpetamine toimub pärast huvikooli õppeperioodi lõppu põhimääruses sätestatud korras. Huvikooli ümberkorraldamise või tegevuse lõpetamise otsus tehakse teatavaks õppuritele, lastevanematele, koolitöötajatele ning Eesti Hariduse Infosüsteemi volitatud töötajale vähemalt neli kuud enne kooli õppeperioodi lõppu.

Veebruar 2025 analüüsi tutvustamine volikogu komisjonides ja volikogus.

Veebruar-märts õpilaste, hoolekogude ja personali informeerimine.

Aprill 2025 ümberkorraldamise otsus.

Aprill 2025 ümberkorraldamise otsusest teavitamine.

Mai töötajate koondamise teated.

Mai uue asutuse põhimääruse eelnõu.

Mai-juuni uue asutuse põhimääruse kehtestamine.

Mai-juuni uue asutuse juhi konkursi teade.

Juuni-juuli asutuse juhi konkurss.

August asutuse juhiga töölepingu sõlmimine.

August koosseisude kinnitamine ning asutuse tegevuseks vajalike otsuste, sh teenuste hinnad jmt kehtestamine.

August komisjon vara ja asjaajamise üleandmiseks.

August-september vara ja asjaajamise üleandmine.